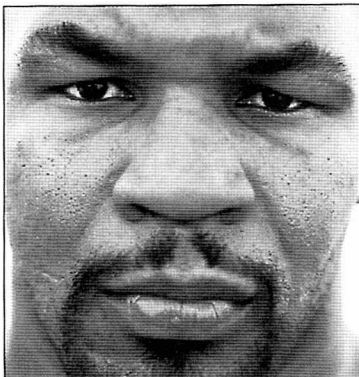

Fra stille dreng til *ødelæggelsesmaskine*

Subjektivitet og forvandling i Mike Tysons biografi

Af Tony Jefferson

Introduktion: det sociale og det psykiske

Min hensigt med det følgende er at fremlægge en fortolkning af hvordan Tyson forvandlede sig, først fra en buttet, passiv, læspende skoledreng – skydeskive for de lokale bøller – til selv at være kvarterets frygtede bølge og tyv, og så til et boksevidunder som endte med at blive den yngste sværvægts-verdensmester nogensinde. Det indebærer en særlig forståelse af subjektivitet og dens forvandlinger som jeg har gjort detaljeret rede for andetsteds (Jefferson 1994). I stedet for at opsummere denne argumentation her vil jeg introducere nøglebegreberne i sammenhængen, i håbet om at demonstrere deres nytte i praksis. Jeg vil også – her og der – sammenligne og modstille Tysons forvandlinger med tilsvarende forandringer i Malcolm X's og Muhammad Ali's liv. Denne betoning af fælles social baggrund for psykiske processer vil fokusere specielt på racismens psykiske ar.

Mike Tyson blev født d. 30. juni 1966, samme år som Ali politiserede verdensmesterskabet i sværvægtsboksning ved at afvise at tage

til Vietnam, og et år efter at Malcolm X blev skudt for at søge 'friheden med alle nødvendige midler'. Hvis Malcolm og Ali repræsenterede den sorte amerikanske revolutions apoteose, de første sorte superhelte i den moderne æra, så er det nærliggende at se Tyson som dens sataniske nemesis. Og hvis Malcolm og Ali sammenfattede de ekspansionistiske 60eres håb og optimisme, så er det fristende at se Tyson som emblem for de recessive 80eres desperation og pessimisme, som manifestation af et frygteligt nihilistisk raseri, det fortrængtes genkomst.

Det er fristende, men også for enkelt, af flere grunde. I første omgang giver det en alt for deterministisk forståelse af mennesker som simple produkter af de sociale kræfter i deres tid. I anden omgang står denne determinisme i vejen for at danne sig en mere præcis forestilling om hvordan 'samfundsmæssige kræfter' i sig selv er resultatet af en mangfoldighed af handlinger, som udføres (eller iagttages) af menneskelige subjekter. Spørgsmålet om subjektiviteterne bag de menneskelige handlinger bringer os frem til det sidste problem ved den-

ne forståelse, nemlig den ensartede og fastlåste forestilling om Malcolm, Ali og Tyson – helte eller anti-helte – som udelukker muligheden af modsigelser i deres personlighed, og mest vigtigt fjerner blikket fra de enorme forvandlinger der finder sted i deres biografier.

Det positive ved denne første læsning er at den peger på vigtigheden af sociale faktorer, men den nedtoner betydningen af psyken (uanset den freudiansk klingende henvisning til det fortrængte). Pointen er imidlertid at både det sociale og det psykiske er vigtigt, og ikke mindst deres *gensidige sammenfletning*. Den marxistiske psykoanalytiker Eugene Wolfenstein har som en af de få været opmærksom på begge niveauer og kompleksiteten i sammenfletningen. Hans monumentale Malcolm X-biografi bevæger sig kompetent frem og tilbage mellem en (marxistisk) historisk analyse af Nordamerikas sorte revolution og en (freudiansk) fortolkning af Malcolm's livshistorie.

Af pladshensyn vil jeg koncentrere mig om det psykiske niveau i Tyson's biografi, uden at negligere det sociale niveau. På denne måde håber jeg at belyse den menneskelige handlingens modsigelsesfuldhed, som man bliver nødt til at forstå hvis man skal gøre sig håb om at forstå de gruppers aktiviteter som kollektivt skaber 'samfundets konstituerende strukturer'. Samtidig med at en sådan analyse belyser forskellene mellem Tyson, Ali og Malcolm, kan den også vise ligheder. Det tjener til at understrege to politisk vigtige pointer: at grænsen mellem helt og anti-helt er mindre klar end retorisk journalisme vil have os til at tro; og at de psykiske processer ikke er enkeltstående for hvert individ, men er fælles og socialt baserede.

Til sidst en advarsel. Nogle ville argumentere at psykoanalyse og sekundære kilder ikke lader sig kombinere, at man kun kan psykoanalysere patienter, på grundlag af hvad de siger i en terapeutisk situation. Mit første svar til dette ligner Wolfensteins, nemlig at målet ikke er 'sandheden' men 'plausibilitet':

vore egne psykoanalytiske fortolkninger af Malcolm's aktivitet kan, netop fordi de er formet udenfor en terapeutisk interaktion, ikke opfattes som sande, men kun mere eller mindre plausible. I bedste fald kan vi håbe på at frembringe et sammenhængende, internt konsistent, og empirisk dækkende syn på hans karakter og følelsesmæssige udvikling. (Wolfenstein 1989:38)

Gennem en række studier af Tyson som ser på forskellige spørgsmål er det min hensigt at brede billedet ud og uddybe det på en måde der bevæger sig i retning af en mere endegyldig biografisk redegørelse (se Jefferson 1993, 1994, 1997). Men et stærkere svar til dem der ikke mener psykoanalyse og sekundære kilder passer sammen, er at minde læseren om at selv om psykoanalysen arbejder med 'primære materialer' (drømme, erindringer etc) som produceres af klienten, så er disse materialer 'tekster'. Disse 'tekster' skal tolkes, *fuldstændig som de 'tekster' der konstituerer sekundære kilder*. Meget af sekundær-materialet består af hvad der, som det hævdes, blev sagt af Tyson, dvs primære tekster. I andre tilfælde tilføjer det blot et ekstra fortolknings-niveau. Men hvordan man end ser på det, på briksen eller i biblioteket, så er der ingen vej uden om at fortolke 'tekster' (se Freeman 1993).

Fra 'stille dreng' til bølge: forvirring, ængstelse, kriminalitet og race

For kortheds skyld vil jeg fokusere på den periode af Tysons liv der ligger op til han vandt sværvægts-verdensmesterskabet. Lad mig begynde med et citat af Tyson, der taler fra sin fængselscelle i Indiana. Som alle citater skal det næppe tages bogstaveligt, der er brug for fortolkning, men det giver en begyndelse og et tema:

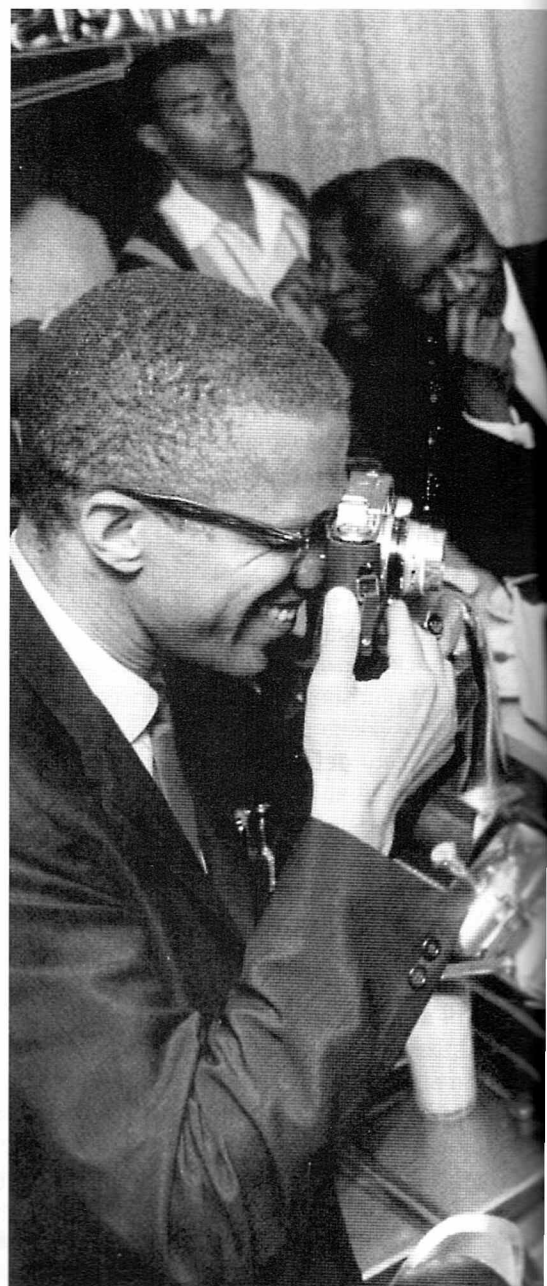
Jeg tilbragte så meget tid med at nå til toppen, og da jeg kom derop var det ikke hvad jeg havde tænkt mig det skulle være. Det var altsammen fantasi. Det var ikke virkelighed, men mine fantasier var virkelighed for mig. Det var derfor jeg blev forvirret, derfor så mange dårlige ting skete. Men mit liv er på en måde på plads nu. (Daily Express 20. Nov 1993:3)

Det spegede forhold mellem 'fantasi' og 'virkelighed' vil være et underliggende tema hele vejen. Men jeg vil explicit tage fat på Tyson's 'forvirring', ikke mindst fordi den svarer til Illingworth's vurdering, i den bedste biografi af Tyson til dato, at 'følelsen af forvirring om sit liv' er central i forståelsen af den unge Tyson (Illingworth 1992:6). Forvirringen har adskillige kilder: kronisk fattigdom; en fraværende far; moren der ikke kunne finde ud af det, som drak og sloges med sin kæreste; hyppige flytninger til fattigere og fattigere kvarterer; og Tyson var

genetisk begavet med en krop og et hoved der var for store og klodsede til hans alder eller til hans bløde, læspende stemme, en kombination der gjorde ham til et permanent offer for mobning. Fattig, forladt, overset, rodløs, mærkelig og offer for drilleri; det er ikke noget under at han valgte at forholde sig passiv. Tilbagetrækningen i en slags indre verden, der var mindre truende, gav ham ikke fred i den ydre, men 'skaffede (ham bare) flere tæv' (p4). Den forvirring, som stammede fra et kronisk kaotisk familieliv og en ubarmhjertigt fjendtlig omverden ligger ifølge Illingsworth bag det raseri som pludselig forvandlede Tyson fra alfebarn til lokal bølle, en gang hvor en ældre dreng gik langt over stregen ved at rive hovedet af en af Tyson's elskede duer. Jeg skal vende tilbage til spørgsmålet om raseri og forvandling; men lige nu vil jeg gå lidt dybere i begrebet om forvirring, særlig dets forhold til *good* og *bad*, til *hvid* og *sort*, og til *angst*.

Det bidrog formentlig til at forøge den unge Tyson's forvirring at da han ikke var *god* til noget, i den passive tid før han begyndte at stjæle og være voldelig, blev han kaldt 'good' på trods af at han '*felt bad*' (ulykkelig, usikker, bange etc). Men da han blev '*good*' til noget (blev kendt som bølle og tyv) blev han stemplet '*bad*' selv om han '*felt good*' (mere tillidsfuld, mindre bange, etc). Det at lære at bokse fremstod som vi senere skal se som en mulig løsning på denne forvirring: i ringen var det 'good' at være 'bad': han blev positivt belønnet for at være 'bad' (aggressiv), han var god til det, og han havde det aldrig bedre end når han '*did bad*' i ringen. Og dog gik vejen til den gode forvandling fra forbryder til bokser gennem det dårlige bytte af friheden i ghettogaderne med straffen i fængslet. Manden der oplærte ham var en hvid ex-bokser der hed Stewart. Han var også medlemmanden der skaffede Tyson ud af fængslet og ind i Cus D'Amato's berømte Catskill træningslejr for lovende unge bokserere. Dé, i en helt igennem hvid træningslejr, blev den aldrende D'Amato, der skulle guide Tyson frem til udødelighed som bokser, hans manager, mentor, vismand og faderfigur, og hans kone Camille stedmor. Så 'forbedringen' af Tyson og hans efterfølgende (*gode*) succes som bokser blev kun opnået i kraft af at han blev 'plukket' ud af sin (*dårlige*) sorte familie og miljø, og omplantet, via fængslet, i en (*god*) hvid stedfamilie.

Selv om Malcolm X's familie-baggrund i udgangspunktet var meget anderledes, med en mor der godt kunne finde ud af det og en stor, magt-

Tony Jefferson: "Hvis Malcolm og Ali repræsenterede den sorte amerikanske revolutions apoteose, de første sorte superhelte i den moderne æra, så er det nærliggende at se Tyson som dens sataniske nemesis. Og hvis Malcolm og Ali sammenfattede de ekspansionistiske 60eres håb og optimisme, så er det fristende at se Tyson som embleme for de recessive 80eres desperation og pessimisme, som manifestation af et frygteligt nihilistisk raseri, det fortrængtes genkomst."

På billedet fokuserer Malcolm X på Muhammad Ali i en restaurant i Miami efter Ali's sejr over Sonny Liston i februar 1964. Han var Ali's muslimske guide. Men da Malcolm brød med de sorte muslimers leder Elijah Muhammad, blev Ali hos Elijah.

Da Malcolm X kom tilbage fra Afrika maj 1964, var han hadet af de sorte muslimer. "En mand som Malcolm er døden værdig", skrev hans protegè og snigløber, en smuk tidligere calypso sanger ved navn Louis Farrakhan.

Bob Gomel's foto i Harold Evans' afsnit "The Martyrdom of Malcolm X", pp 544-545 i *The American Century. People, Power and Politics: An Illustrated History*. Jonathan Cape/Pimlico 1998.

fuld, politisk militant, religiøs far som formentlig blev myrdet af 'Black Legion' (en lokal variant af Ku Klux Klan), så er der da Malcolm er seks år gammel nogle lighedspunkter omkring 'forvirringen'. For da Malcolm's far døde blev familien afhængig af socialhjælp, hvilket ødelagde morens selvrespekt og tilsidst hendes psykiske sundhed, og førte Malcolm ud i kriminalitet, og førte til splittelse af familien. Malcolm's følelser over dette var komplekst ambivalente, ifølge Wolfenstein's ortodokst freudianske fortolkning: skyld og skam over at bidrage til sin mors lidelser koblet med vrede over hendes manglende evne til at elske ham godt nok til at han kunne klare sig; stolthed over at være 'bad' (kæphøj) som sin garveyitiske far koblet med en forskydning af hans kristne skyld (den anden side af hans moralske fædrearv) over på hans fars destruktive efterfølgere, nemlig socialarbejderne. Boksning kunne dengang som nu (Joe Louis havde lige vundet sværvægts-tronen) have været en af måderne at klare dette forvirrende sammenstød mellem god og dårlig på; og han forsøgte det faktisk – men uden held. Efter at have tabt to gange til en hvid dreng, 'existerede hans eneste mulighed for at bryde den onde cirkel af selvdestruktiv aggression ikke mere' (Wolfenstein 1989:138). Resultatet var at han trak sig yderligere tilbage i trods, han blev smidt ud af skolen, og efterfølgende dømt til anbringelse på et ungdomshjem, der blev drevet af et godt hvidt par. Han var 13 år. De var i stand til at bryde 'den onde cirkel af selvdestruktiv handling' ved at være accepterende, kærlige, ikke-straffende erstatnings-forældre, som fik Malcolm til at føle sig god og stolt – men kun ved at undertrykke sit dårlige, aggressive, trodsige, sorte selv; med andre ord, ved at blive 'husniggeren' der identificerer sig med undertrykkeren ved at prøve at være hvid.

I begge tilfælde, omend med forskellig psykisk oprindelse, bliver det at 'feel good' således associeret med at 'doing bad' (omend mere ambivalent end jeg her har plads til at forklare), hvilket også var den eneste til rådighed stående måde at identificere sig med at være sort, eftersom muligheden for at 'være god' kun er tilgængelig på hvide betingelser. Kort sagt, i tillæg til den specifikke forvirring de hver for sig følte som resultat af deres særlige familietraumer, var de begge afskåret fra at føle sig godt tilpas ved at være god (og derved

ophæve forvirringen), givet racismens tilstedeværelse overalt i deres liv. I hvert fald, Tyson fandt sin (delvise) løsning på *forvirringen* i bokseringen (og muligvis kun her, jf. hans notorisk evindelige problemer udenfor), mens Malcolm til sidst klarede sin *forvirring* (efter at have været 'bad' gennem nogle år som plattenslager og narkotikahandler, tyv, alfons, og fået en længere fængselsdom) da han var i stand til positivt at vende tilbage til sin sorte, garveyitiske arv, først ved at tilslutte sig 'Den Islamiske Nation', og senere gennem hans egen enestående revolutionære Afro-Amerikanske internationalistiske filosofi.

Selvom 'forvirring' er en brugbar beskrivende betegnelse har den ingen teoretisk status indenfor psykoanalyse. Desuden giver den ikke nogen hjælp til at finde ud af hvorfor Tyson's forvandling (via boksning) og Malcolm's (via religiøs omvendelse) tager de særlige retninger som de gør. Ganske vist har Malcolm som nævnt ikke noget talent for boksning (og Tyson ikke for at prædike, for den sags skyld), men det rejser igen blot spørgsmålet om hvordan man kan forklare motivationerne bag de valg de traf. Hvilket bringer os tilbage til et kernebegreb indenfor psykoanalyse som har den nødvendige teoretiske rækkevidde, nemlig angst. Det vil imidlertid være nødvendigt med lidt rekonstruktion hvis begrebet skal befris fra sin biologiske arv og kunne bruges i en ikke-reduktiv social forståelse af psyken.

I bred forstand kan vi tale om to typer af psykoanalytisk teori om angst, omend de begge har at gøre med konflikt. Den første, klassisk freudianske, ser angst som den udadvendte manifestation af konflikten mellem libido og samfundets (afsexualiserede) krav der 'håndteres' af JEGets selvopretholdelsesdrift. Med andre ord, 'opdæmmede libido konverteres til manifest angstfølelse' (Hinshelwood 1991:221). Det karakteristiske forsvar mod en sådan neurotisk angst er undertrykkelse. Den anden forståelse følger af Freuds senere accept af en dualistisk drifts-teori – livsdriften (libido) og den (aggressive) dødsdrift. Dette satte Melanie Klein i stand til at placere 'konflikten . . . som en intern konflikt mellem drifterne', og at argumentere for at 'en sådan konflikt udvikler to former: depressiv angst og forfølgelses-angst' (p221). Dette kleinianske skift, foregrebet af hendes interesse i specielt de former for frygt, angst og sadistiske fantasier som helt små

børn har, indebar en række vigtige revisioner. Een var en betoning af 'fantasiindholdet i angsten i stedet for den energi den afledes af' (p221). Denne revision 'førte direkte til en radikal ændring i synet på angstens karakter – fra en fysiologisk formforandring til et psykologisk indhold (p113). Opfattelsen af konflikten 'som en intern konflikt mellem drifter' tildelte aggressionen (dødsdrift) den centrale rolle i menneskelig udvikling, i stedet for libido:

Hvis angst er en interaktion mellem sadisme og libido, og libido og aggression således ér på lige fod, så nedtoner det libido som det afgørende element i driftslivet; og hvis overdreven angst forhindrer eller forstyrrer udviklingen gennem samspillet med den naturlige udvikling af libido, så er aggression den virkelige motor i udvikling. (p119)

Endelig ledsagedes denne fremhævelse af aggressionens betydning af en tilsvarende interesse for 'de primitive (eller psykotiske) forsvarsmekanismer (som) sættes op mod angst der hidrører fra dødsdriftens aktivitet' (p122), modsat de neurotiske forsvar.

Disse revisioner bryder aldrig med en driftsmæssig basis for angst. Men da Klein fokuserede på de primitive præ-Ødipale forsvarsmekanismer *som grundlæggende er relationelle* (benægtelse, splitting, overdrevne former for projektion og introjektion, beslægtede identifikationer, og idealiseringer) (p122), beredte hun vejen for at se angst på en ny måde, som socialt produceret, men unik i den måde den manifesteres hos forskellige individer. Her trækker jeg på Hollway og hendes kolleger (Henriques et al 1984; Hollway 1989). I en sofistikeret omarbejdelse af begreber der stammer fra Foucault, Lacan og Klein løser de den vanskelige opgave at vise hvordan subjektivitet kan være både et produkt af forskellige sociale diskurser, og af en unik personlig biografi. Sociale diskurser i Foucaults forstand frembringer de mulige subjektpositioner, og et omarbejdet Lacan'sk begreb om begær muliggør forståelsen af de aktuelle valg der gøres af bestemte individer. Klein tilbyder, når hun bliver rensset for sine biologiske antagelser, den afgørende nøgle. Resultatet er, som jeg har opsummeret andetsteds, at sætte 'den intersubjektive håndtering af angst' i 'centrum for en teori om subjektivitet':

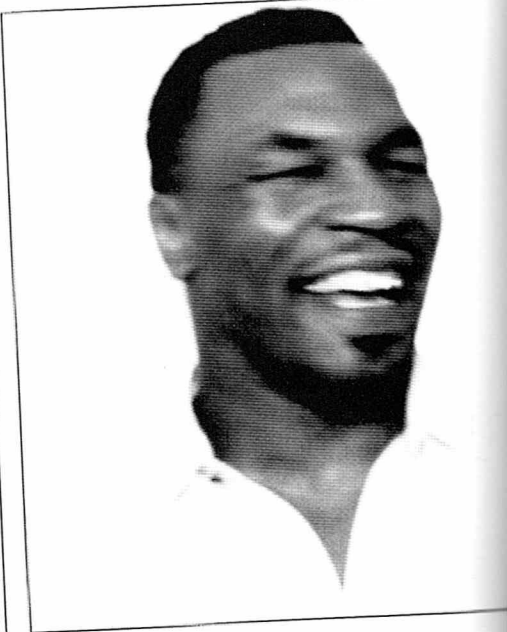
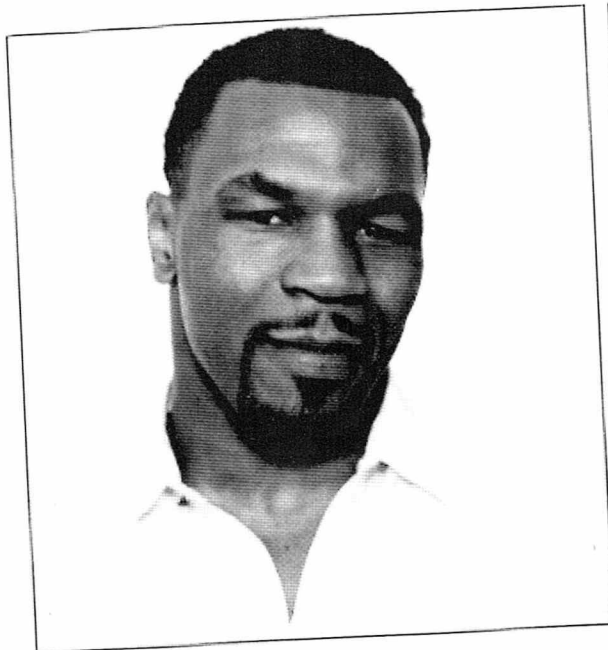
Skiftet mod en mere social læsning af Klein opnås først ved at foreslå hvordan angst kan begri-

bes som et produkt af menneskelige relationer, ikke natur, uden at sætte dets allestedsnærværende karakter overstyr; dernæst ved at vise hvordan forsvarsmekanismerne splitting og projektion er konstant tilstede i den intersubjektive håndtering af angst; og endelig ved at illustrere hvordan 'det fortsatte forsøg på at håndtere angst, i selvbeskyttelse...udgør et vedvarende motiv i magt-forhandlingen i alle relationer' (Hollway 1989:85). Det fortsatte forsøg på at forsvare sig mod en følelse af magtesløshed i en persons faktiske relationer giver substans til det som er 'endeløst utilfredsstillet og uden indhold' (ibid:58) i Lacans begreb om begær, der redder Klein's begreb om angst fra dets biologiske hængedynd, og forbinder begge med et foucaultsk magtbegreb (Jefferson 1994a:26).

Med andre ord, nøglen til at låse de diskursive valg op – valg som kollektivt konstituerer en persons identitet – skal findes i de defensive forsøg mennesker gør for at afparere angst, for at undgå følelsen af magtesløshed. Hvis det er rigtigt, så er magt og ikke begær 'motoren i positioneringen i diskurser og forklaringen af hvad der undertrykkes i betydningsdannelsen' (Hollway 1989:60). Lad os gå tilbage til Tyson og se hvordan dette hjælper til at få mening i hans forvandling fra 'passiv lille dreng' til aggressiv bandemedlem og tyv.

Som jeg nævnte tidligere er den hændelse der som regel opfattes som den kritiske i hans forvandling den famøse hændelse med duen. For den sadistiske bølge var Tyson utvivlsomt et 'sikkert' mål, på baggrund af hans rygte for at være passiv. Men ved denne lejlighed vendte en rasende Tyson om og kæmpede. I angst-termer kan vi sige at Tyson's følelse af sårbarhed og magtesløshed blev overvældende, uudholdelig; og at den blev lindret ved at kæmpe. Desuden var det faktum at han havde held til at besejre den ældre dreng utvivlsomt en vigtig erfaring af styrke for den unge Tyson, ikke kun i den umiddelbare forstand, men ved at demonstrere belønningen for en ny, 'aktiv' måde at omgås verden på.

Imidlertid ville det være forkert at blive hængende ved en hændelse som har opnået en næsten mytisk status, og formentlig en for afgørende status som transformativ hændelse. Det vigtige er hvordan vi kan forstå det identitetsskift Tyson på en eller anden måde gennemgik ud af passiviteten. Selv her er der et

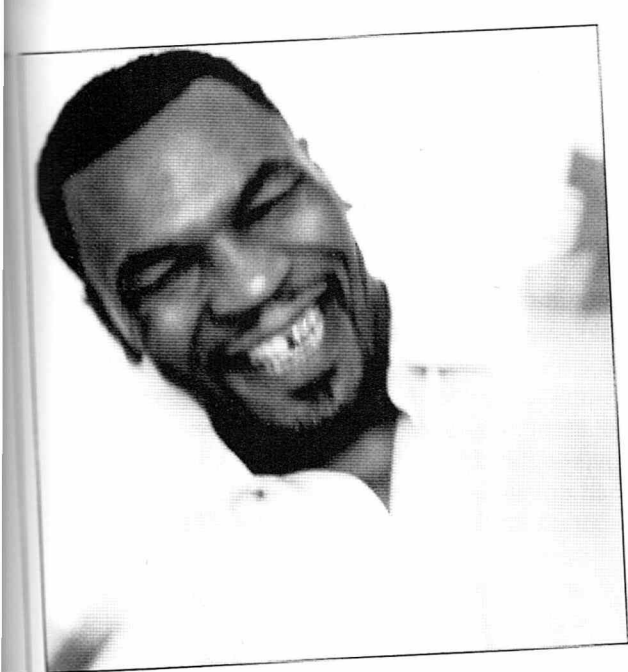
problem med dokumentation; for trods historier om vold, overfald, røveri og tyveri, og hans svingdørsforhold til de lokale fængsler, er det ikke helt klart hvor 'slem' Tyson faktisk var. Bobbie Stewart, manden der kom til at lære Tyson at bokse i Tryon-ungdomshjemmet, var tydeligt forvirret af dette: 'Tyson blev en gåde for Stewart. Hvis han var sådan en slet dreng, hvorfor var han så blevet sat i Tryon, en mindre end minimalt sikret (sic!) anstalt? Stewart checkede Tyson's sag: alle forbrydelser var småting, det værste var tyveri af frugt fra en grønthandel' (Illingworth 1992:8).

Man kan tænke sig to svar på dette: det demonstrerer den oprørende racisme i USAs kriminal-retspleje, den konstante fængsling af en sulten sort dreng for at stjæle frugt; eller, Tyson var så heldig kun at blive fanget for sine mindre forseelser. For vores formål her er det mere interessant at verdensmesteren Tyson huskede sig selv som en 'skidt fyr'. Med andre ord, hvad realiteten end var på dette tidspunkt, så valgte Tyson senere at identificere sig med dette ry som 'skidt fyr', snarere end med positionen som uskyldigt offer for et racistisk kriminalretsligt system. Det kalder på en nærmere udredning.

Illingworth siger at Tyson 'legede med på' beretningen om due-hændelsen fordi den 'pasede bekvemt ind i hans offentlige rolle som

en destruktiv primal-kraft' (p5). Måske. Omend det må huskes at 'skidt-fyr'-ryet var en blandet fornøjelse for hans management team: det skaffede velkommen pr, men det skræmte også en del potentielle sponsorer væk. Desuden antyder det en selvbevidsthed om hans mediepleje som ikke understøttes af andre aspekter i hans adfærd med journalister. Den synes at være mere præget af kedsomhed, utålmodighed og et ønske om at undgå dem (ved at sove under pressemøder, f.eks) end af et eller andet ønske om at promovere et bestemt image. Men Illingworth's anden kommentar om den 'styrkelse' Tyson følte 'når han kunne beherske sine tilbøjeligheder i form af systematisk vold'(p5) forekommer mere sigende, fordi den peger på vigtigheden af social belønning i tilknytning til 'skidt-fyr'-imaget.

Ved at vælge at identificere sig med et image som 'skidt fyr', uanset hvor slemt det ungdommelige medlem af Jolly Stompers Brooklynbanden faktisk opførte sig, tager Tyson alt hvad jeg vil kalde 'tough guy'-diskursen til sig (Jefferson 1993:7), hvori *toughness* forbindes med 'ens evne til at overleve på gaden' så vel som 'evne til at møde og modstå fysiske udfordringer'(p8). På baggrund af race og klasseforhold i de Nordamerikanske ghettoer, og beboernes sociale magtesløshed, så tilbyder 'tough guy'-diskursen utvivlsomt mandlige ghettobeboere en attraktiv subjekt-position eller identi-

Tony Jefferson: "Den virkelige Tyson er uden tvivl mere kompleks end jeg har ord og begreber til at fange; han er bestemt meget mere end en diskursiv konstruktion. Men hvis dette har fået læsere til at tænke mere dybt om problemerne ved at begrebsliggøre subjektivitet og dens forvandlinger, har det tjent sit formål."

Den komplekse og mælende Tyson, kan eksempelvis mødes i Darrell Dawsey's interview med ham i "The Source Sports" sommeren 1998. Fotografen Christopher Kolk har i den anledning portrætteret en afslappet Mike.

tet, omend den er baseret på en patetisk karrikatur af patriarkalsk magt (som var skaffet – guder skal vide hvor selvbevidst – i Tyson-bandens navn). Ved at gøre mænd til subjekter i stedet for objekter tilbyder 'tough guy'-diskursen en handlemulighed som andre diskurser til forståelse af ghettoen ikke gør. 'God/ond'-diskursen, som forstår ghettoen gennem dens uforholdsmæssigt store andel af 'onde' mennesker, og 'deprivation/forbedring'-diskursen, som omdøber de onde mennesker til 'nødlidende ofre' der skal forbedres, begge disse diskurser tilbyder kun objekt-status til de unge mænd som de primært interesserer sig for (p6-8).

Så det er måske kun forventeligt at Tyson tager 'tough-guy'-diskursen til sig. Men det forekommer at stikke dybere hos ham. Mens mangan succesfuld mand med en kriminel fortid ville nedtone denne, under henvisning til ungdommelig umodenhed eller 'overlevelses-taktik' som forlængst er tilbagelagt, der synes Tyson at nyde at være 'råmateriale der kan nære den kulturelle nysgerrighed overfor den sociopatiske ondskabs karakter og oprindelse' (Illingworth 1992:5). Han syntes at ønske 'at verden skulle tro at han var et 9-år-gammelt-drengsbarn der forårsagede total ødelæggelse uden at bryde sig om sine ofres følelser' (p5). Illingworth taler om den side af Tyson som en 'persona', en (teater)rolle, med konnotationer til noget som kan lægges af eller tages på som man vil med fuldt overlæg. Det påkalder sig

stadig spørgsmålet om hvorfor han identificerede sig med denne 'sociopatiske' persona, og ikke med den mere socialt acceptable rolle som 'nødlidende offer'. Jeg foreslår at følelsen af magtesløshed hos den unge Tyson, der var mangfoldigt nødlidende og offer, var så smertelig at den konstant måtte undertrykkes. Deraf overidentifikation med den styrkende 'tough guy' diskurs, selv i erindringen. Men, som vi skal se i næste afsnit, forsvinder undertrykte følelser aldrig helt.

Fra bølge til ødelæggelsesmaskine: boksning og 'opløsningen' af angst

Ved at tage subjektpositionen i 'tough guy'-diskursen og ved at blive kriminelt bandemedlem havde Tyson taget sit første skridt i forvandlingen væk fra sin passive, tilbagetrukne identitet. Men der manglede stadig respekt fra verden udenom, for ikke at tale om moderlig kærlighed. . . Han har måske følt sig bedre tilpas, men givetvis langt fra 'god'. Det andet væsentlige trin var da han begyndte at bokse i en alder af 13. Een version af hvordan dette gik til siger at et besøg af Ali i ungdomshjemmet gjorde så stort et indtryk på den unge Tyson at han besluttede at lære at bokse. Som Illingworth formulerer det: 'Ali's tilløkkelse stillede penge og magt i udsigt hvis han valgte dette.' Drengen, som havde lært at være alene, kunne i så fald se frem til aldrig at have brug for nogen igen (p7). Hvadenten denne særlige

hændelse formede hans første ønske eller ej er mindre vigtigt, igen, end det faktum at boksnings blev centralt for Tyson's identitet. Men for så vidt som det giver et første bud på boksnings betydning, som er på linje med en almindelig forståelse af at boksnings utvivlsomt trækker i underprivilegerede ghetto-drenge, er det en brugbar begyndelse, særligt fordi det også omfatter en følelsesmæssigt baseret motivation ('aldrig at have brug for nogen igen').

Som før er min opgave at genlæse det både i forhold til social diskurs og psykisk begær. Diskursen først: I et brillant portræt af bokserens verden 'fra den indfødtes synspunkt' rejser den franske sociolog Loïc Wacquant muligheden af at den ultimative betydning af boksnings kun kan erfares 'organisk', i kroppen, "under (eller er det *hinsides?*) diskursens niveau" (Wacquant 1993:5). Hvordan det nu end er, så gør han heldigvis et forsøg på at viderebringe sin 'kødelige viden' (p6) i form af ord. I min uvidenhed om dette spørgsmål, så har jeg det standpunkt at ting kun får social mening inden for en diskurs – en serie af udsagn der viser en vis regelbundethed (Jefferson 1994:16). I denne forbindelse forbliver 'kødelig viden' en før-diskursiv 'ting' indtil den er tillagt betydning indenfor en diskurs. For det andet, Wacquant modstiller 'hvordan bokserer tænker og føler om deres fag' med 'top-down' eller udenforståendes forestillinger. Dette er et værdifuldt korrektiv, og fængslende gennemført. Men ud fra mit synspunkt konstituerer disse insider-forståelser simpelthen kollektivt en anden diskurs om boksnings som er *mindre betydningsfuld* for den kommende bokser end mere velkendte (fordi de er offentlige) udefrakommende forståelser. Det er disse dominerende diskurser om boksnings som nybegynderen må identificere sig med, hvis han bliver suget ind, eftersom insider-viden nødvendigvis i første omgang er utilgængelig for ham. Senere vil insider-diskursen utvivlsomt levere i det mindste en del af motivationen for at forblive professionel kæmper. Derfor vil jeg koncentrere mig om nogle af boksnings dominerende diskursive betydninger, før jeg tager fat på nogle aspekter af insider-diskursen, for så vidt som disse ender med at få betydning for Tyson.

'Hvis der er et enkelt sæt af genkommende billeder og fortællinger ...som dominerer den

offentlige repræsentation af boksnings, så er det uden tvivl billedet af vold: den uformidlede, utøjlede vold, hvor den ene mand hamrer løs på den anden mand, siger Wacquant (1993:6-7). I enhver dominant diskurs om boksnings er det givet rigtigt at 'vold' på en eller anden måde er en del af definitionen af aktiviteten. Men det er ikke den kujonagtige vold, som manden der tæver sin kone eller røverer der slår ned på den svage og sårbare, men en særlig form for modig vold, der er baseret på en 'hypermaskulin etos'.

Boksnings er en virkelig 'blod-sport' som få andre sportsgrene, som det afspejles i den hypermaskuline etos den er baseret på. Nævefægtningen lægger stor vægt på fysisk hårdhed og evne til at udholde – så vel som uddele – smerte og kroppsbeskadigelse.

Nævekæmperens særlige ære består, som hos den gamle gladiator, i afvisningen af at give op og knæle ned. En af de synlige udadvendte tegn på den højt besungne kvalitet der kaldes 'hjerter', adelstegnet hos den autentiske bokser, er kapaciteten til ikke at bukke under for pres, til at 'opsuge det' og fortsætte med at kæmpe, uanset hvad den fysiske omkostning er. (p8).

Det var sådan en forestilling om boksnings som i et tidligere paper førte mig til at kalde det et ekstremt eksempel indenfor sport på den højmaskuline 'vilje til at vinde'-diskurs, og modstillede det med både det mere køns-neutrale 'motion og sjov' -diskurs og med den mere feminine 'poesi i bevægelse'-diskurs (Jefferson 1996). Når en sådan forestilling om sportens karakter kombineres med løftet om de fantastiske gevinster som boksnings holder frem for de virkelige talenter, 'penge og magt uden begrænsninger', som Ali repræsenterede overfor pubertetsdrengen Tyson, er det ikke svært at forstå dens appel til fattige unge mænd med meget begrænsede flugtveje fra ghettoen. Men at blive stående der fortæller kun den halve historie: den ignorerer hvorfor boksnings, trods sin brede appel, får så enorm betydning for netop de få der bliver tilstrækkeligt motiveret til at udholde disciplinen, frygten og smerten der er forbundet med at blive en trænet bokser.

Om hvad boksnings kunne have betydet for Malcolm siger Wolfenstein:

Malcolm ...havde alt at vinde ved at blive bokser; en vej ud af fattigdom og anonymitet, en

passende måde at omsætte aggressioner på, en bekræftende racemæssig identitet, et selverhvervet krav på sin fars trone, en sejr over en af sine brødre (som var en ivrig amatørbokser) og beundring fra en anden. (Wolfenstein 1989:138).

Med andre ord, det ville have skaffet både sociale og psykiske gevinster: en vej til berømmelse og rigdom, og en vej til at 'bryde den selvdestruktive handlings onde cirkel' (p138); eller, som jeg sagde det tidligere, en måde til at opløse de komplekse modsigelser omkring 'god/slet' og sort/hvid ved at sætte ham i stand til at være god og slet samtidigt. Selv om Tyson's familie-omstændigheder ændrer nogle af de særlige forhold (i hans tilfælde at vinde sin mors kærlighed snarere end sin fars trone, f.eks), så var de fordele boksningen fremviste i forhold til den kriminelle løbebane, identiske – sociale belønninger og psykisk udfrielse, legitimt udtryk for 'slette hensigter' (Oates 1987:66).

Uden et eller andet begreb om 'psykisk udfrielse' er det svært at forstå intensiteten i nogle arbejderklasse-mænds engagement i at blive bokser, når det er klart at appellen virker alt andet end universel. Som Stewart hævdes at have formuleret det, som svar på Tyson's bøn om at blive bokser: 'Det vil resten af rakkert her også' (citeret i Illingworth 1992:8). Men Tyson viste sig at være anderledes, som Stewart fandt ud af da han til slut påtog sig at være træner for ham: 'Jeg tog mig ikke af om han kunne bokse – jeg var forbløffet over hans mentalitet...det skræmte mig næsten. Ingen af de andre drenge var som ham' (p8). Denne ekstraordinære beslutsomhed fik ham 'til at arbejde med byger af slag' (p110) i de små timer i sin celle, og blev senere hærdet af et utålmodigt management team som sendte ham gennem 27 kampe under hans meteor-agtige 20-måneders rejse mod titlen, 'delvis som en måde at opretholde kontrollen over Tyson', og delvis for at fastholde hans 'brændende intensitet' (Illingworth 1992: 75-76).

For at komme dybere i denne 'brændende intensitet' er det nødvendigt først at sige noget om hvad for en slags kæmper Tyson var. På sin vej til som 20-årig at blive den yngste sværvægtsmester nogensinde på den korteste tid nogensinde, fremviste Tyson en sjælden kombination af hurtighed, excellent forsvar og et utroligt knockout-slag, et slag som gav ham

15 knockout sejre i første runde i hans 27 kampe på vej til titlen (p74). Denne kraft gjorde ham lige så frygtet i ringen som han havde været udenfor i sin Brownsville-bande-tid, hvor alle, ifølge hans søster Denise, var bange for ham. Fire af de seks andre tilmeldte i sværvægtsklassen i det amerikanske 1983-mesterskab droppede tilsyneladende ud da Tyson meldte sig. Han fortsatte med at vinde – med to knock-out sejre i første runde (p58). Tyson syntes at nyde det image af brutalitet der udviklede sig omkring ham. Han tilbragte timer med at hænge over gamle boksefilm, hvorfra han samlede de stilistiske elementer til den ring-fremtræden han havde valgt: Spartaner, kriger-agtig og frygtindgydende. Fra Dempsey, 'køllesvingeren fra Manassa', lånte han den spartaneragtige frisure; fra den første sorte sværvægtsmester nogensinde, Jack Johnson, de krigeragtige sorte shorts og støvle, uden sokker og slåbrok, som skulle blive hans særkende. Den næsten patologiske brutalitet i hans kommentarer efter kampen, hvadenten det var tilfældigt eller veltilrettelagt, fuldstændiggjorde billedet ('Jeg prøver altid at ramme dem på næsespidsen fordi jeg prøver på at skubbe næsebenet ind i deres hjerne', citeret efter Berger 1990:125).

Dette var altså den ene side af billedet: Tyson, bølledrengen, på vej til at blive 'Jern-Mike', "ødelæggelsesmaskinen". Men hvad sker der med den 'lille stille dreng' gennem disse transformationer, for, som Pontalis påmindes om, kan barnetroen være 'forsvundet i sin oprindelige form' men 'man opgiver aldrig noget helt' (1993:30). Dette kan lede os til at se på den anden side af 'Tyson, ødelæggelsesmaskinen', på en undertiden opdukkende passivitet i ringen. Denne passivitet var endnu en grund til at hans managers holdt ham i gang med at kæmpe som en omrejsende professionel, forstenet ved tanken om at hans 'brændende intensitet' måske kunne blive til fatal passivitet hvis han fik lov til længere pauser (Illingworth 1992: 76). Illingworth gengiver adskillige eksempler på Tyson's passivitet mellem 1981-83, hvor han var i teenagealderen og stadig amatør. Ved den første lejlighed, ved en kamp i Scranton, Pennsylvania, 'vandt Tyson på points', men kun efter at han to gange forsøgte at opgive, og efter at han i den afsluttende runde 'holdt op med at slå' (p45). I den olympiske Junior-finale 1982 'brød Tyson sammen i

tårer' før kampen, tydeligt tappet for al vilje til at kæmpe', og måtte tages ud af ringen. Der kom han tilstrækkeligt til sig selv til at vinde 'på teknisk knockout' (p48). Men i de amerikanske mesterskaber 1982 og i den Nationale Gyldne Handske-Turnering i 1983 'slog bristen, den overvældende passivitet, igennem igen' og han tabte begge gange (p56). Denne farlige passivitet syntes at ramme når Tyson's tidligere hvirvelvindsboksning ikke fremkaldte den knockout, han håbede på. Så påvirkede frustrationen hans teknik, fik ham 'til at ligne en kæmper der var ude af kontrol'; eller hans 'vilje til at kæmpe...tørrede ud' og han tenderede til at omfavne sin modstander og låse armene – at gå i clinch' (p57).

Ifølge Illingworth var Scranton kun symptomatisk, et indblik i årsagen til Tyson's passivitet kan måske findes i hvad Tyson skulle have sagt da han brød sammen i tårer før den olympiske finale, nemlig 'I'm "Mike Tyson", alle kan lide mig nu' (p48) Som Illingworth fortsætter med at forklare, ud fra Scranton-eksemplet:

I Scranton var det ikke bare udsigten til at tabe kampen som havde lammet Tyson. Det var at med et nederlag ville de følelsesmæssige bånd til D'Amato, Ewald [D'Amatos partner], de andre drenge i huset, og Atlas [Tyson's træner] blive afbrudt. Et nederlag ville bekræfte den frygt han havde levet med siden barndommen: at han var alene, ikke elsket, og sandsynligvis ikke mulig at elske. (p48).

Så den 'brændende intensitet', styrken i Tyson's identifikation med boksningen handler ikke kun om at vinde, om at blive mester, om 'penge og magt uden begrænsning', det handler også om et sæt af ønsker eller behov, der sædvanligvis var undertrykt, men undertiden brød igennem som bevidst motiv. Tidligere talte jeg om disse ønsker eller behov i termer af angst og magtesløshed. Det forekommer ikke vanskeligt, eller langt ude, at genfortolke Tyson's tårevædede bemærkninger om at 'alle kan lide mig nu' som udtryk for dyb angst for at dette ikke var sandt, som en lammende magtesløshed der for enhver pris må benægtes. Tyson ønskede desperat at det skulle være sandt at 'alle', men især dem der stod ham nær, kunne lide ham som person; men svaret fra alle der stod ham nær overbeviste ham om at hans 'sande' identitet kun lå i bok-

seringen, som 'ødelæggelsesmaskinen'. På den måde, og formentlig kun på denne måde, i ødelæggelsen af en anden mand, kunne den psykiske angst der lå under den frygtede passivitet lindres – om også kun for en tid – og de nærmestes begejstring, og hans fans', kunne være et 'tilstrækkeligt' vidnesbyrd om kærlighed. I denne forstand har Illingworth utvivlsomt ret i at se Tyson's passivitet som 'bagsiden af det som også gjorde ham så ødelæggende' (49). Teoretisk synes det at forene frygt og raseri i en kønsmæssig dialektik, som fortjener yderligere undersøgelse, hvor hypotesen kunne være at dybt forankret angst forvandles til noget mere socialt acceptabelt – nemlig stærkt maskulint: – raseri.

Dette giver en yderligere psykisk dimension til Wacquants beskrivelse af 'konkurrenceboksning' som 'dette ødsle syn af disciplineret mandlig underklasse-raseri' (1993:45).

På baggrund af dette dialektiske forhold mellem frygt og raseri er det interessant at den psykologiske hjørnesteen i D'Amatos filosofi om boksning var at kontrollere frygten. Han indterpede konstant i den unge Tyson at alle bokserer er bange; hvad det drejede sig om var at lære at kontrollere ens egen frygt, og at huske at modstanderne også var bange. Det ville ikke være nogen fordrejning af denne filosofi at sige at Tyson blev aktivt oplært i at undertrykke (kontrollere) sin egen frygt ved at projicere den over på sin modstander. Denne oplæring, i sammenhæng med Tyson's enestående frygt, kan have forstærket intensiteten i den 'psykiske energi' bag Tyson's ødelæggende optræden i ringen. Det var som om han gik følelsesmæssigt sammenrullet ind i ringen, som om en psykisk energi blev opbygget som var desperat for udladning, og den eneste vej den kunne gå, den eneste befrielse for Tyson, var at ødelægge den anden mand (Illingworth 1992:50). Hvadenten D'Amato virkelig forstod de psykiske rødder til Tyson's frygt eller ej, syntes han instinktivt at vide at kontrollen over dem var nøglen til at slippe hans ekstraordinære destruktivitet løs.

Konklusion: det fortrængtes genkomst

Denne 'ekstraordinære destruktivitet' var, selvfølgelig, nøglen til sværvægts-tronen, selvom D'Amato ikke levede længe nok til at se denne

realisering af det han levede for. Bag denne destruktivitet stod et drevent management team, en stigende tiltro, et skræmmende rygte, simpel formåen og frygtindgydende styrke, så vel som Tyson's brændende intensitet. Kombinationen skaffede ikke blot titlen, men stillede noget sjældnere i udsigt – en plads blandt 'de store': En mester der kunne sammenlignes med Ali, Louis, Dempsey og Johnson. Men da det kom til stykket var alt dette ikke nok. I ringen, i destruktiv topform, kunne sejr-øjeblikket være sødt: modstanderen og den indre tvivl forsvandt samtidigt; modsætningerne i identiteten (god/slet, sort/hvid) blev for en tid opløst. Uden for ringen var tingene imidlertid altid langt mindre ligetil – hvilket næppe er overraskende i betragtning af min argumentation for boksningsens rolle i løsningen af Tyson's modsætninger.

Men Tyson var særlig dårligt udrustet til at håndtere den berømmelse og rigdom der følger med sværvægts-mesterskabet. Uden sociale kompetencer og afskåret fra de følelsesmæssige, var hans forvandling fra mangfoldige af-savn til berømmelse og ufattelig rigdom konstant belagt med problemer. Beskyldninger for seksuelle overgreb fra vrede kvinder, et stormfuldt kortvarigt ægteskab, klammerier, hans nærmestes død – D'Amato, Jim Jacobs og hans mor Lorna – management-problemer, listen fortsætter uendeligt. Så efter at han allerede havde mistet sin titel og midt i konstante medie-historier om en mand der er på vej ud af sin karriere, kom den hændelse der fældede ham: den sensationelle voldtægts-sag, som førte til at han blev dømt og fik seks års fængsel.

Jeg kan ikke her gøre rede for de forvandlinger af subjektiviteten som er involveret i alt dette. Men de er eet stykke af Tyson's dobbeltsidige identitet – stille dreng/bølle; passivt opgivende/ødelæggelsesmaskine; blid/ond; kontaktsøgende/sig selv nok, osv. Ved at se nøje på disse tilsyneladende modsætninger i to overgangsfaser i Tyson's liv (udviklingen til en bølle og siden til bokser) har jeg prøvet at vise hvordan de er uløseligt bundet sammen gennem den psykiske forankring af det sociale seri.

I denne korte artikel har det uundgåeligt ført til nogle udeladelser og simplificeringer. Den virkelige Tyson er uden tvivl mere kompleks end jeg har ord og begreber til at fange;

han er bestemt meget mere end en diskursiv konstruktion. Men hvis dette har fået læsere til at tænke mere dybt om problemerne ved at begrebsliggøre subjektivitet og dens forvandlinger, og har givet en plausibel fortolkning af en case, som i eksemplets form er rimeligt sensitiv for den tilgængelige dokumentation, har den tjent sit formål.

Noter

1. Modstillingen 'good/bad' er opretholdt på engelsk i den følgende passage der hvor brugen af ordene rummer en betydningsglidning mellem 'dårlig', 'skidt tilpas', 'slet' og 'ond', og tilsvarende i 'good' – ordspillet er en sproglig version af en substantiel påstand fra TJ, som er central for forståelsen af Tysons forvirring. O.A.
2. Marcus Garvey er en af de første sorte ledere som formulerede en afro-amerikansk identitet. O.A.
3. Melanie Klein f.eks. satte eksplisit angst i centrum af sit arbejde: 'Fra begyndelsen af mit psykoanalytiske arbejde var min interesse fokuseret på angst og dens virkemåde' (Klein 1984:41).
4. Håndtering af emotionel modsætningsfuldhed gennem fordeling af positive og negative følelser på to forskellige objekter, så det ene bliver entydigt negativt og det andet entydigt positivt. O.A.
5. 'ikke en eneste gang... besøgte Lorna [hans mor] anstalten, eller sendte nogen julegaver, eller skrev et brev' under den ni-måneders indespærring i Tryon Ungdomshjemmet hvor han lærte at bokse (Illingworth 1992:9).
6. Ifølge Illingworth, '(havde) Tyson ikke kun problemer med selvtilliden da han ankom til Tryon Ungdomshjemmet. De var mere fundamentale. Han havde ingen fornemmelse af selvværd overhovedet. Det var den forladte personligheds, den ikke-elskede lidelse. 'Han følte sig skidt tilpas ved sin krop, ved at være så stor, og børnene spottede ham for det', sagde Stewart (hans bokselærer). 'Jeg havde aldrig set nogen der havde det så skidt. Han var bange for sin egen skygge. Han talte knapt, så aldrig een i øjnene. Han var en baby'" (Illingworth 1992:8).
7. Oversættelsen af 'desire' (som refererer til 'désir' på fransk) til 'begær' er lidt for meget, men 'ønske' ville være for lidt. O.A.
8. For en mere nuanceret beskrivelse af boksningsens glamourøse appel i lavindkomst-miljøer, se Wacquant (1993:21).
9. Ifølge Joe Martin, som lærte Muhammad Ali at bokse, var det ligeledes Ali's beslutsomhed, snarere end hans evner der stak ud først: 'da han først begyndte at komme så han hverken bedre eller dårligere ud end flertallet ...Omkring et år senere...ragede han op fordi han havde mere beslutsomhed end de andre drenge... han var sagtens den mest hårdtarbejdende af alle de drenge jeg har oplært' (citeret i Hauser 1992:19). Helt præcist hvorfor Ali var så besluttet er et åbent spørgsmål. Hans familie-baggrund var bestemt mere sikker, stabil, religiøs og 'respektabel' end Tyson's (Hauser 1992:15).
10. Se hos Roberts (1979) en biografi om Dempsey og hos Gilmore (1975) en biografi om Johnson.

11. Det er værd at betone at 'identitets-modsætningerne' kun kunne opløses tidsbegrænset. Selv efter en af Ali's store triumfer, da han havde genvundet sværvægtstitlen fra George Foreman i Zaire, indrømmede han at han aldrig kunne undgå at tænke på forbindelsen mellem boksning og slaveri: 'Så var der dette mareridt af et billede som jeg altid har haft, af to slaver i ringen. Som i den gamle slavetid på plantagerne, hvor to af os store, sorte slaver kæmpede på kanten til at tilintetgøre hinanden, mens de hvide herrer røg cigarer, råbte og opmuntrede os, på udkig efter blod (Ali og Durham 1975:247).

Litteratur:

- Ali, M. og Durham, R. (1975). *The Greatest: My Own Story*. New York: Random House.
- Berger, P. (1990). *Blood Season*. London: Queen Anne Press.
- Freeman, M. (1993). *Rewriting the Self*. London: Routledge.
- Gilmore, A.T. (1975). *Bad Nigger! The National Impact of Jack Johnson*. Port Washington, NY: National University Publications, Kennikat Press.
- Illingworth, M. (1992). *Mike Tyson: Money, Myth and Betrayal*. London: Grafton.
- Jefferson, T. (1994). Theorising masculine subjectivity, in T. Newburn og E. Stanko (eds) *Just Boys Doing Business? Men, masculinities and Crime*. London: Routledge, pp 10-31.
- Jefferson, T. (1996). Tougher than the rest: Mike Tyson and the destructive desires of masculinity, *Arena Journal* 6:89-105.
- Jefferson, T. (1997). The Tyson rape trial: a case study in the problems of The Law, feminism and emotional "truth", *Social and Legal Studies* 6(2):281-30.
- Hauser, T. (1992). *Muhammad Ali: His Life and Times*. New York: Touchstone.
- Henriques, J., Hollway, W., Urwin, C., Venn, C. og Walkerdine, V. (1984). *Changing the Subject: Psychology, Social Regulation and Subjectivity*. London: Methuen.
- Hinshelwood, R.D. (1991). *A Dictionary of Kleinian Thought*, 2nd edition. London: Free Association Books.
- Hollway, W. (1998). *Subjectivity and Method in Psychology: Gender, Meaning and Science*. London: Sage.
- Klein, M. (1948). On the theory of anxiety and guilt, *The Writings of Melanie Klein*, vol.3. London: Hogarth.
- Oates, J.C. (1987). Kid dynamite, *Life*, March: 64-74.
- Pontalis, J.-B. (1993). *Love of Beginnings*. London: Free Association Books.
- Roberts, R. (1979). *Jack Dempsey: The Manassa Mauler*. Baton Rouge, LA: Louisiana State University Press.
- Wacquant, L.J.D. (1993). *From the Native's Point of View: How Boxers Think and Feel about their Trade, working paper*. New York: Russel Sage Foundation.
- Wolfenstein, E.V. (1989). *The Victims of Democracy*. London: Free Association Books.

Oversat fra engelsk af Henning Salling Olesen.

Oprindeligt publiceret i: Máirtín Mac an Ghaill (ed): *Understanding Masculinities. Social Relations and Cultural Arenas*. Buckingham-Philadelphia: Open University Press.

Tony Jefferson er professor ved Dept. of Criminology, Keele University, U.K. Han har foråret 2001 været gæsteprofessor ved Roskilde Universitet-center, Forskerskolen i Livslang Læring.